

Bilgi Yönetimi Yeterlik Ölçeği (BYYÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Bilgi Yönetimi Yeterlik Ölçeği (BYYÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17662>

Özet

Bilgi Yönetimi Yeterlik Ölçeği (BYYÖ), eğitim yöneticilerinin kurumsal bağlamda bilgi yönetimine ilişkin sahip oldukları yeterlilik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş özgün bir araçtır. Ölçek, Kram Çınar tarafından 2002 yılında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde hazırlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Bu ölçek, özellikle Malatya ili örneğinde uygulanmış olup, eğitim kurumlarındaki yöneticilerin bilgi toplama, işleme, saklama ve kullanma becerilerini çok boyutlu olarak değerlendirilmeyi hedeflemektedir. Ölçek geliştirme çalışması, yüksek düzeyde yapı geçerliliği ve iç tutarlılık göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Bilgi Yönetimi, Likert Ölçeği, Eğitim Yöneticileri, Yeterlilik, Ölçek Geliştirme, Faktör Analizi, BYYÖ, Yapısal Geçerlilik.

Yazarlar

Kram Çınar

Amaç

Bilgi Yönetimi Yeterlik Ölçeği'nin (BYYÖ) temel amacı, eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin bilgi yönetimi alanındaki mevcut yeterliliklerini ve beceri düzeylerini tespit etmektir. Ölçek, yöneticilerin bilgi kaynaklarına erişim, bilgiyi etkin bir şekilde kullanma, depolama ve stratejik karar alma süreçlerine entegre etme kapasitelerini ölçerek, bu alandaki gelişim ihtiyaçlarını belirlemeye yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu çalışma, özellikle eğitim sisteminde **bilgi yönetimi** uygulamalarının kalitesini artırmaya yönelik politika ve eğitim programlarının oluşturulması için temel veri sağlamıştır.

Yapı (Construct)

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, eğitim yöneticilerinin **Bilgi Yönetimi Yeterliliği**'dir. Bu yapı, bir yöneticinin kurumsal hedeflere ulaşmak amacıyla bilgiyi organize etme, analiz etme ve yayma yeteneğini ifade eder. Kavramsal olarak, ölçek maddelerinin faktör analizi sonuçlarına göre 21 farklı boyuta dağılımı, bu yeterliliğin çok boyutlu ve karmaşık bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Bu boyutlar genellikle bilgi edinme, bilgi işleme, bilgi depolama ve bilginin organizasyonel kullanım gibi alt yeterlilik alanlarını kapsamaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerliliğini test etmek amacıyla **yapı geçerliliği** yöntemine başvurulmuş ve bu

kapsamda Faktör Analizi uygulanmıştır. Analizde temel bileşenler yöntemi ve Varimax dik döndürme tekniği kullanılmıştır. Yapılan deşikenlik çözümlenmesi sonucunda, ölçek maddelerinin 21 farklı boyuta dağıldığı ve bu boyutların toplam deşikenliğinin oldukça yüksek bir oranına, yani 0.94'ünü (yüzde 94) açıkladığı tespit edilmiştir. Bu bulgu, ölçeğin teorik olarak varsayılan yapıya başarıyla ölçtüğünü ve yüksek derecede yapısal geçerliliğe sahip olduğunu göstermektedir. Yapı geçerliliği sonuçları, ölçeğin bilgi yönetimi yeterliliğini doğru ve kapsamlı bir şekilde temsil ettiğini desteklemektedir.

Güvenilirlik

Bilgi Yönetimi Yeterlik Ölçeği'nin güvenilirliği, çeşitli istatistiksel yöntemlerle hesaplanmıştır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği için Pearson momentler çarpımı katsayısı hesaplanmasında yöntemine başvurulmuştur. Ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek amacıyla ise tüm alt boyutlar için ayrı ayrı Cronbach Alpha katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin bütünü için hesaplanan genel Cronbach Alpha katsayısı 0,91 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin maddeleri arasında yüksek düzeyde iç tutarlılık olduğunu ve ölçüm sonuçlarının güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Yapı geçerliliği kapsamında gerçekleştirilen faktör analizi, dört ana faktörün varlığını ortaya koymuştur. Bu faktörlere ait madde sayıları ve faktör yükleri aşağıdaki gibi dağılım göstermiştir:

Birinci Faktör: Bu faktörde yer alan 20 maddenin faktör yükleri 0.45 ile 0.85 arasında değişmektedir.

İkinci Faktör: Bu faktörde yer alan 15 maddenin faktör yükleri 0.41 ile 0.82 arasında değişmektedir.

Üçüncü Faktör: Bu faktörde yer alan 10 maddenin faktör yükleri 0.41 ile 0.88 arasında değişmektedir.

Dördüncü Faktör: Bu faktörde yer alan 5 maddenin faktör yükleri 0.42 ile 0.73 arasında değişmektedir.

Faktör yüklerinin genel olarak yüksek olması (minimum 0.41), maddelerin ilgili faktörleri güçlü bir şekilde temsil ettiğini ve ölçeğin yapısal olarak sağlam olduğunu göstermektedir.

Enstrüman

Test Tipi: Geliştirme (Özgün bir doktora tezi çalışması kapsamında geliştirilmiştir.)

Format: 5'li Likert (1=Bana hiç uygun değil - 5=Bana tamamen uygun)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim Yöneticileri

Yaş Grubu: Yetkinler (Eğitim yöneticisi pozisyonunda çalışan profesyoneller)

Popülasyon Detayları: İkrâm Çınar'ın doktora tezi kapsamında, Malatya ilinde görev yapan eğitim yöneticileri üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Ölçek, bilgi yönetimi yeterliliklerini öz bildirim dayalı olarak ölçmek üzere tasarlanmıştır. Derecelendirme formatı, katılımcıların kendilerini belirli yeterlilik ifadelerine ne kadar uygun gördüklerini belirtmelerini gerektirir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Yönetimi, Yeterlilik Ölçeği, Bilgi Yönetimi, Yapısal Eşitlik Modellemesi, Cronbach Alpha, Varimax Rotasyonu, Doktora Tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Mevcut değil

Bağıl E-posta Adresleri: Mevcut değil

İletişim Adresi: ikramcinar@gmail.com

Şinler, Ücret ve Test Yayı

Test Yayı: 2002

Şinler ve Ücret: Ölçek, doktora tezi kapsamında geliştirildiğinden, akademik kullanım için genellikle yazarın iznine tabidir. Ticari kullanım veya geniş çaplı uygulamalar için yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İlgili tezin detaylarına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesine aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir: bilgi-yonetimi-yeterlik-olcegi-byyo-toad.pdf

Referanslar

Çınar, İ. (2002). *Eğitim yöneticilerinin bilgi yönetimindeki yeterlilikleri (Malatya ili örneği)*. (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bilgi Yönetimi Yeterlik Ölçeği (BYYÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, kaynak içerikte açıkça belirtilmemiştir. Maddelere erişim için ilgili doktora tezine başvurulması gerekmektedir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta mevcut değildir. Maddeler için yazarın doktora tezine (Çınar, 2002) başvurulması tavsiye edilmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM